

Освіта дорослого населення в контексті сучасних реформ

Поруч з опануванням базових знань перед сучасною освітою постає завдання навчити кожну людину навчатися, сформувати в неї потребу вчитися впродовж життя. Оскільки здобуті в навчальному закладі знання не завжди будуть актуальними, бо на різних життєвих етапах з'являються нові знання, без засвоєння яких фахівець не буде успішним, тобто втрачає конкурентоспроможність. Тому створюється нове культурно-освітнє середовище, яке здатне забезпечити сприятливі умови для навчання і виховання на принципах Life Long Education (освіта впродовж життя).

Саме такий вид освіти – це відповідь на виклики сучасного світу, який змінюється настільки швидко, що знання, які отримані в навчальних закладах через 5 років знецінюються вдвічі, а через 10 – взагалі безнадійно старіють. І цей тренд тільки посилюється. Він вже отримав свою назву – інфляція знань.

Наразі в світі серед найуспішніших країн йде глобальна війна насамперед не за природні чи воєнні ресурси, а за людей та людський капітал.

За даними світової статистики загальна кількість дорослих, які навчаються уже перевищує сумарну кількість учнів а усіх інституціях.

Україна, на жаль, програє цю найважливішу війну вщент

Наприклад, у Швеції в системі освіти дорослих задіяні 73% населення, Норвегії і Фінляндії по 55%, в Україні – 12% (дані до початку війни).

Завдання неперервної освіти полягає не лише в збагаченні людини новими знаннями, а й у збереженні її професійної компетентності та здоров'я впродовж всього життя. Освіта дорослих не є галуззю економіки. Це життєво важлива функція, що є визначальним сектором і умовою існування суспільства.

Освіта дорослих має бути процесом неперервним, як соціальний самозахист та необхідність, де кожна людина, без огляду на своє матеріальне положення та релігійний світогляд, має право на власний шлях здобуття освіти від дитинства до пізньої старості, як спосіб інтелектуального і професійного оновлення.

Конституція України не регламентує освіти дорослих загалом, проте передбачає наявність окремих її видів.

Фундаментальною правовою нормою українського законодавства у сфері освіти дорослих є стаття 18 Закону України «Про освіту». Вона визначає, що освіта дорослих – складова освіти впродовж життя і спрямована на реалізацію права кожної повнолітньої особи на безперервне навчання, з урахуванням її особистісних потреб, пріоритетів суспільного розвитку та потреб економіки.

1. Складниками освіти дорослих є:

- післядипломна освіта;
- професійне навчання працівників;
- курси перепідготовки та/або підвищення кваліфікації;
- безперервний професійний розвиток;
- інші складники передбачені законодавством.

Підвищення кваліфікації – набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей в межах професійної діяльності або галузі знань.

Серед основних причин, чому такою важливою є освіта дорослих, можна назвати такі:

- допомагає виживати і жити красиво;
- економічна потреба;
- основа громадянського суспільства.

Тому людині необхідно вчитися все життя. Однак, впродовж років людина, як особистість, змінюється та по-різному піддається навчанню, а значить, система освіти має бути досить гнучкою.

Сьогодні розрізняють не лише середню і вищу освіту, але і формальну, неформальну, інформальну.

1. Формальна – це система спільної, вищої та професійної освіти, що здійснюється на основі державних стандартів. Після її закінчення обов'язковою умовою є видача документа державного зразка: Диплома, свідоцтва, сертифіката.

2. Неформальна – це організоване навчання, що доповнює систему формальної освіти. Вона включає заняття в клубах, гуртках, індивідуальну роботу з репетитором, тренером. Даний вид освіти не сертифікується і зазвичай не супроводжується отриманням документа.

3 . Інформальна – це процес, що здійснюється впродовж всього життя, де кожен набуває погляди, цінності, знання з повсякденного досвіду і отримує їх, починаючи з сім'ї, оточення, спілкування.

Оскільки сьогодні ми розглядаємо освіту дорослих в контексті сучасних реформ, то хочу зупинитись на такому виді формальної освіти, як « освіта по ваучеру», який стає актуальним, особливо зараз, в період повномасштабної війни. Поясню чому.

Форми навчання дорослих:

1. Очна.
2. Вечірня.
3. Заочна.
4. Дистанційна.
5. Екстернатна.
6. Педагогічний патронаж.
7. Самоосвіта.
8. Комбінована.

Яка ж кількість дорослого населення здобували в училищі ППО, ПТН, перепідготовку чи ПК на протязі 3 років.

За кошти фізичних і юридичних осіб (платне навчання)

2022 рік	12
2023 рік	39
2024 рік	49

Професійно-технічне навчання, перепідготовка, підвищення кваліфікації (курси)

2022 рік	14
2023 рік	11
2024 рік	7 +

Стажування

2022 рік	27
2023 рік	38
2024 рік	10 +

І наостанок. Які є проблеми і перспективи освіти дорослих в Україні:

1. Ухвалення Закону України «Про освіту дорослих».
2. Включення в новий Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» розділу про освіту дорослого населення.
3. Включення освіти дорослих у плани обласного і місцевого розвитку.
4. Формування громадської думки про освіту дорослих.